

Міністерство освіти і науки України
Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського

ІСТОРИЧНИЙ ДОСВІД І СУЧАСНІСТЬ

**Матеріали
XXVII наукової конференції
здобувачів вищої освіти**

Випуск 40

Одеса – 2021

ФАНФИК ЯК АМАТОРСЬКИЙ ЛІТЕРАТУРНИЙ ТВІР ТА СОЦІАЛЬНЕ ЯВИЩЕ У СУЧАСНОМУ СВІТІ

Васильєва І.

Сьогодні багато користувачів мережі Інтернет пробують себе в письменництві та складають неофіційні продовження своїх улюблених фільмів, серіалів, книг, комп'ютерних ігор або описують вигадані ситуації з відомими людьми. Це дає їм можливість ввести ті події, які б вони хотіли бачити в оригінальному творі. Така аматорська літературна творчість має назву «фанатська» та визначають загальним терміном «фанфик» («фанфикшн», «ФФ», «фик»). Зазвичай фанфики створюються на некомерційній основі для читання іншими людьми. Тих, хто пише фантики, називають фикрайтерами.

Найпопулярнішим міжнародним сайтом, де можна знайти і розмістити подібні історії є англomовний Archive Of Our Own (АОЗ), який налічує понад 4 млн. користувачів і близько 2,5 млн. фанфиків [7]. Основною та найбільшою платформою для українських фикрайтерів є Фикбук, де зареєстровано більш ніж 660 тисяч аматорських творів та понад 450 тисяч користувачів. [1]

Основним завданням дослідження є розгляд внутрішньої структури фанфика як літературного твору, його типології та видів рейтингів, а також основних особливостей як сучасного соціального явища.

Фанфик, відповідно до одного з визначень, - це жаргонізм, що позначає аматорський твір за мотивами популярних оригінальних літературних творів кіномистецтва, коміксів, а також комп'ютерних ігор тощо [6, 112]. Фанфик може коригувати історію: як вносити так званих нових оригінальних персонажів (оригінальний жіночий персонаж (ОЖП) та оригінальний чоловічий персонаж (ОЧП)), що вигадані автором, так і продовжувати її після закінчення того чи іншого твору; деякі автори пишуть пріквели – історії, які описують події, що відбувалися до подій, викладених в оригінальному творі.

Фантики бувають абсолютно різноманітних розмірів:

- 1) Драббл – уривок, який може стати справжнім фанфиком (а може й не стати ним) або часто просто сцена, замальовка, опис персонажу;
- 2) максі – великий фанфик (від 70 машинописних сторінок);
- 3) міді – від 20 до 70 машинописних сторінок;
- 4) міні – від 1 до 20 машинописних сторінок. [4]

Для того, щоб люди знали, наскільки детально описуються ті чи інші сцени у фанфику, існує 5 видів рейтингів робіт: G, PG-13, R, NC-17 и NC-21. Рейтинг G призначений для абсолютно будь-якої аудиторії. Сцени насильства, нецензурної лексики або сексуального акту не згадуються. PG-13 – фанфики, в яких можуть бути недетально описані романтичні відносини на рівні поцілунків та/або можуть бути присутні натяки на насильство та інші важкі моменти. R – у творах цього рейтингу присутні еротичні сцени або насильство без детального графічного опису. Наприклад: "Туман густішав. Одному в парку було холодно,

але хлопець вже не міг бачити стежки додому. Туман огортав, пробивався в легені слідом за в'язким повітрям... Десь поруч рипнула гілка. Він озирнувся, але встиг засікти лише тільки неясну високу тінь. Вона майнула з такою швидкістю, що повірити очам було дуже важко. "Чорт, не може бути!"... і він побіг. Серце калатало в грудях – від первісного страху. Коли туман розступився, хлопець не стиг навіть скрикнути. Величезні кігті вдарили побіжно. Боляче... а потім світ провалився у вічну темряву" [3]. В рейтингу R важливим є момент того, що сталося й невеликий не детальний опис на декілька речень. В NC-17 детально можуть бути описані сцени сексуального акта та насильства, а також якісь інші важкі моменти. Але в основному цей рейтинг використовують через еротичні сцени. Не рекомендовано читати дітям до 18-ти років. NC-21 – фанфики, в яких може бути введено дуже високий рівень жорстокості, насилля, дуже докладний опис еротичних сцен або чогось подібного. Не рекомендовано читати також дуже вразливим людям. [3]

Перейдемо до характеристики спрямувань фантиків, по суті його типів:

1) жен – означає, що у творі не згадуються сексуальні взаємовідносини або ж вони не відіграють вирішальну роль;

2) гет – це опис романтичних та/або сексуальних відносин між чоловіком та жінкою;

3) слеш – це опис романтичних та/або сексуальних відносин між чоловіками;

4) фемслеш – фанфик описує романтичні та/або сексуальні відносини між жінками;

5) змішана спрямованість – коли в фанфіку є декілька видів відносин одночасно (наприклад, в оповіданні можуть бути і слеш, й гет одночасно);

6) стаття – публіцистичний текст про фандом або письменницьке мистецтво, що має форму «теза, аргументи на його користь, висновок». [4]

У випадках, коли фанрайтер пише фанфик за яким-небудь спрямуванням, але бажає ввести іншу спрямованість, яка не є основною, то йому необов'язково ставити змішану спрямованість. Для таких випадків існують мітки. Автор може поставити мітку "елементи слешу" або іншу, яка підходить твору. Якщо в роботі присутня романтика, то виставляється мітка «романтика». У випадку присутності сильних емоційних переживань або конфліктів – тоді «ангст» або «драма». Якщо ж декілька елементів канону піддаються зміні – «AU». Персонажі ведуть себе не так, як можна було очікувати – «Out Of Character (ООС)». Оповідання ведеться від першої особи - виставляється мітка з такою самою назвою. Мітки допомагають читачеві обрати тип твору, який він хоче прочитати. Але, якщо фанрайтер хоче зберегти інтригу, то мітки він не ставить. [4]

Крім створення вигаданих історій за відомими фільмами, за відомими фільмами, серіалами, книгами, комп'ютерними іграми, існує також й такий напрямок, як оріджинал – написання абсолютно оригінального твору зі своїми персонажами та історією, яке можна вважати повістю, а може навіть й романом,

бо воно ніяк не пов'язано с фандомом (вигаданим всесвітом, створеним шанувальниками вищезазначених творів мистецтва). Фікрайтер, якщо захоче, может навіть видати таку книгу. Але це не означає, що фанфік за конкретним фандомом не можна також опублікувати. Необхідно тільки при публікації додержуватися авторських прав. [2, с. 459]

Дослідники-науковці вважають фікрайтерів представниками сучасної субкультури, яка є частиною масового суспільства, а фанфіки, відповідно, жанром масової літератури, що формують модель активного читача. [4]

Таким чином, можна зробити висновок, що фанфік є, в першу чергу, хоббі та приємним проведенням часу для певної кількості людей. Але, на основі проведеного аналізу, можна стверджувати, що фанфіки сміливо можна вважати літературним твором із особливої структурою та змістом. Основні особливості фанфіку як сучасного соціального явища мають прояв у наступному: автори-початківці можуть спробувати себе у письменництві (й у майбутньому, можливо, навіть публікувати свої книги) та у молоді з'являється бажання не тільки читати, але й творити, що є дуже позитивним моментом взагалі.

-
1. Книга фанфіков [Електронний ресурс] /Режим доступу: <https://ficbook.net> (дата звернення 20.11.2020)
 2. Московкина Е. А. Фанфикшн как феномен читательской культуры: между автором и читателем. *Мир науки, культуры и образования*. 2018. № 5 (72). С. 458–459.
 3. Неприличные буквы: о различиях разных рейтингов, с примерами [Електронний ресурс]: Дневники. / Режим доступу: <https://innominatis.diary.ru/p179477309.htm?oam> (дата звернення 25.11.2020)
 4. Поиск фанфиков [Електронний ресурс]: Книга фанфиков / Режим доступу: <https://ficbook.net/find> (дата звернення 20.11.2020)
 5. Шавлюк И. Б. «Фанфикшн»: от жаргонизма к термину. *Вестник Нижегородского университета им. Н.И. Лобачевского. Филология*. 2017. № 1. С. 245 - 249.
 6. Bacon-Smith, Camille. Science Fiction Culture. *University of Pennsylvania Press*. 2000. С. 112 - 113.
 7. АОЗ [Електронний ресурс]: Archive of Our Own. / Режим доступу: <https://www.archiveofourown.org> (дата звернення 20.11.2020)